

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת 'חיים של תורה - לובלין' פניה"ק ירושלים ת"ו
בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאנוע שליט"א
תלמידו של מו"ר פוסק הדור בעל "שבט הלוי" זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות משענת האמונה

"כי תצא למלחמה על אויבך" במלחמת הניצחון הקתוב מדבר, וכדי להצליח במלחמה זו, נתבונן בדברי הנביא: "עוד ישבו זקנים וזקנות ברחבות ירושלים ואיש משענתו בידו מרב מיים", ובפשוטות, הנבואה הזאת נאמרה על הגאולה העתידה ואנו מחפים שאכן היא מתקיימת כבר בקרב, אבל אפשר לזכות שנבואה זו מתקיימת בנו כבר מעתה, ובלבד שנאמין בכל כחוננו בנבואה הזאת, על ידי שאדם יציר גדעתו שמתקיימת בו הנבואה הזאת והוא מאריך ימים ושנים וזוכה לראות דורות ישרים מברכים החולקים בדבר ה', שאם אמינו כן בנבואה זו אכל לבו, יוכל לזכות שהיא מתקיימת בו בפעל.

והנביא אומר: "ואיש משענתו בידו מרב מיים", ואפשר לבאר זאת שאדם יחזיק בידו את המשענת - המקל, בשיביל דרך פבוד בלבד ולא בשיביל להשען עליו, כי תהיה ברכה של בריאות שלמה ולא יצטרכו להשען על המקל, וכן אפשר לבאר "ואיש משענתו בידו", שבי אדם ידעו שכל מה שהם פועלים במעשי ידיהם, הכל קשור לה' ותברך שהוא המשענת האמתית, שאין לנו על מי להשען אלא עליו ותברך וכן יקשרו את כל החלוחותיהם למשענת האמונה וידעו שרק מכוח ותברך הם מצליחים בכל מעשי ידיהם.

משענת רוחנית

עוד אפשר לבאר זאת על החיים הרוחניים, שקדי שאדם יצליח במלחמת הניצחון שלא להפשל ברוחני, הוא צריך למשענת רוחנית שתשומר אותו שלא ימעד, ויש לאדם משענת רבות ברוחניות ששומרות אותו שלא יפול, אלא שקמו שגופו של אדם, אם תחסר לו יד או רגל, הוא יוכל להתקיים, ואם חלילה תחסר

לו המפרקת שבעמוד השדרה, הוא לא יוכל להתקיים, כן גם ברוחני, ישנם דברים שאם יחסרו מהאדם, הוא יוכל להתקיים, אבל ישנו יסוד שאם הוא יחסר מהאדם, הוא עלול לאבד הכל, והיסוד הזה הוא מדת התמימות עם ה', ראת ה' ואהבתו.

וטבע הנביא שפקל יום יצרו של אדם מתגבר עליו עם נסיונות חדשים שלא היו לו ביום האתמול, ומחליש מלבו את האמונה בו ותברך, ומעורר לו קשיים באמונה, עד שהוא שוכח לגמרי את כל הטוב שהוא פבר קבל, וכעת מה שעומד לפניו הוא איזה הפסד שצפוי לו, ולבו מלא פעם וסרוגיא על הנקמת שמים, מדוע נלקחה מנונו אותה הצלחה שחסרה לו.

מהמורות ונסיונות

ועל כל אחד ואחד עוברים נסיונות שונים זה מזה, וכמו שאפשר לראות בחוש שלכל אחד יש נסיונות שונים בגשמי או ברוחני והצד השונה של כלם, שאין אדם שלא עוברים עליו נסיונות, ויתכן שבימים א' יהיה נסיון מסוים לאדם אחד ולחברו אין כלל את אותו נסיון, וביום ב' יהיה להפך, שחברו יש את אותו נסיון ואילו למי שהתנסה בכך אתמול - בימים אינו מתנסה בזה כלל.

והנסיון שבתוך הנסיון הוא, שבזמן שהאדם מתנסה, ה' מוריד לו מוסר בתוך מוחו ומסיתר מנונו שהוא פעת עומד בנסיון, ולכן צריך להתכונן לנסיונות מראש ולחזק את לבו שפאשר יבוא לו נסיון וחסכות, ועמד בנסיון ונקמתו לאור ה' שיעלם מנונו באותה עת, וברגע שיגמר הזמן שנקצב לו לעמד בנסיון, מייד הוא יבין שבעצם הוא היה בנסיון וישמח מאד על שעמד בו.

מתיקות הניסים

== מכתבים למערכת ==

אוד מצל מאש הפגוע בישוב עלי

לכבוד מערכת מתיקות השבת, אשמח אם תוכלו לפרסם את הנס הגדול שארע לי על גבי הגליון המיוחד שלכם העולה על שלחנם של עמך ישראל, מתלמידי חכמים ועד לפשוטי עם, פארץ הקדש ויבועלם, ובקר לקים את דברי דוד נעים ומירות ישראל שאמר: "אספרה שמך לאחי בתוך קהל אהלך".

תור כדי נסיעתי בקרב בא' תמוז תשפ"ג, הרגשתי שאני קצת עיף החלטתי להכנס לחנות של תחנת דלק בישוב עלי, על מנת לקנות משהו לאכל או לשתות כדי שאתעורר.

בדרך העליתי לרכבי בחור בן תורה שבקש להצטרף אתי לדרך שאני נוסע כשהגעתי לתחנת הדלק השארתי את הרכב דלוק כדי שיהיה בחור מונן והתכונתי לקנות משהו ולחזור לרכב וליסוע מזה. ברגע שסימתי לרכש את דבר המאכל יאיתי מהחנות ואז אני מבחין שבחוש יש יריות באפן צרוף וחזק מאד, הבנתי מיד שזה פגוע.

אני רואה שני מחבלים גברתנים י"מ שוירים על כל מי שנמצא באזור ובאותו רגע הם התחילו לירות גם עלי.

מיד ברחתי משם על מנת להציל את נפשי ולאחר מכן ראינו במצלמת אבטחה שהייתה שם, שאחד מהמחבלים י"מ התמקד עלי וירה לכונו כעשרים - שלושים פדורים, ואני רץ ורץ וברנסים נמורים שלא נתפסים להבנה - הכדורים לא פוגעים בי!!! המחבלים י"מ פצעו שלשה יהודים והרגו ארבעה הי"ד.

לאחר מכן התברר לי שהבחור שעלה לרכבי יצא מייד מהרכב והסתתר עם עוד ארבעה יהודים בחדר שבמבנה אחורי שבסמוך למקום הפגוע, המחבל הגיע למבנה הזה ויה יהיה אחת ומפיון שהיה נדמה לו שאין שם אף אחד, הוא לא נכנס פנימה, וכן גם חיהם נצלו בנסים גמורים. כמו כן התברר לאחר מכן שאחד מהקאנשים שהיו במקום, עלה בלבו בסיעתא דשמיא רעיון להציל את חיינו, וכאשר המחבל החל לירות עלי, הוא השתטח ארצה, והמחבל חשב שהוא נהרג והפסיק לירות עלינו, וכן נצלו חיינו.

אני התרחקתי מהאזור ועצרתי את הרכבים

« המשך המעשה בעמוד ד'

• הר"ג ר' אליהו קאהן שליט"א
משגיח דרשיבתנו •

להיות בן חורין באמת

אנו פגת בימי אלו שבהם אנו מתקוננים לעמל לפני ה' לדין, ונלני לקבל בהם על עצמנו על תורה באמת, וזה יהיה עבודנו למלני ישר להצילנו מהגזרות הרעות שלא יבואו לעולם, כי כפר שנינו (אבות ה): 'כל המקבל עליו על תורה, מעבדיו ממונו על מלכות ועל דרך ארץ, והנינו גם לגבי גזרות רעות, שמו השמים מצילים מן את האדם שקיבל עליו על תורה, ועוד אמרו חז"ל: 'אין לה בן חורין אלא מי שעוסק בתורה'. ונראה לבאר שיש חלוק בין שני מאמרי חז"ל אלו, שדברי התנא באבות כלול על גזרות שפירקפות על האדם בגשמי, כמו גזרות של הפלכות ועל הפקדה או של חללים רעים רח"ל, שאם קבל עליו על תורה ויהיה נרא 'אמתי, וזכה שמעבירים ממונו את על הגזרות הקלו.

ומה שמוכר בגמרא שרק מי שעוסק בתורה הוא בן חורין, מדבר על החיים הרוחניים, שכל אדם נוצר באופן שהוא נמאד לחרות כעבד המשעבד ליצרו הרע, ונב שיעוסק בתורה ובתפלה, הוא נמשך לעשות זאת בשביל גייעות של פבור וכו'. ובשביל להיות בן חורין מהשעבוד ליצרו הרע, על האדם לעסק בתורה ולשמה, ולקבל ממנה דעת כיצד להשתחרר מפבלי הניצור, ובכלל מאיתים מנה, שבו חורין פנה שמשחרר מהשעבוד ברחיני ליצרו הרע, הוא בודאי משחרר גם מגזרות ומצוקות בגשמי של על מלכות ועל דרך ארץ.

שלו, אלא ששמעונו לא הרפה ממונו עד שר' ראובן השתכנע, אבל הוא התנה עם שמעונו שרק אחרי שהוא יביא לו את כל הסכום של עלות הדירה, הוא יעשה אתו חוזה מכירה ויעביר אליו את בעלות הדירה.

שמעונו העביר לר' ראובן סכום מועט של פסף וכעבר פמה ימים הוא טען לו שהוא מכרח לעשות אתו חוזה מכירה בשביל שהוא יוכל לקבל משפנתא על הדירה. ר' ראובן השתכנע גם לזה ועשה חוזה עם שמעונו, והנה לאחר מכן שמעונו החל לטען שהוא שלם כבר את כל הסכום על הדירה! ר' ראובן התפלל לנכח דבריו, ושמעונו עמד על טענתו במצח נחוישה, זיך והביא ראיות פוזבות שפכנכו בתוך התשלום לאחיו של ר' ראובן היה פלוו תשלום גם לר' ראובן! ואת ר' ראובן החלו לתקף לחצים אימים לנכח הפשע שעושה לו שמעונו והרגיש מכה הלשה גדולה, כמעט עד כדי התקור לב.

העושק תובע את הנשעק

שמעונו המשיך במעליו ובחצפתו העז והזמין את ר' ראובן לבית זיך בטענה על פה שר' ראובן לא נותן לו את הבעלות על הדירה שפכנכו מגיעה לו וכו' על שר' ראובן לוקח לעצמו את דמי השכירות שהשוכרים משלמים על הדירה במקום לתת אותם לו...

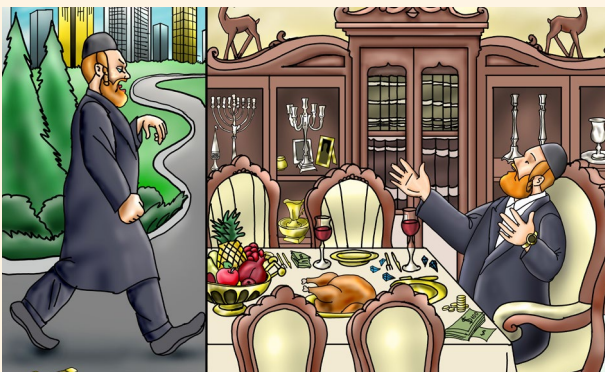
חז"ל מלמדים אותנו עצה בנסינות רבים, והיא לדעת שאין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו כפלא נימא, פלומו, שגם אם נלקח מהאדם דבר, עליו להאמין באמונה שלמה שפנראה דבר זה לא היה שיק לו, ונשאלת השאלה, הרי אנו יודעים שהקב"ה "עשה משפט לעשוקים" וכו' נאמר: "והנה דמעת העשקים ואין להם מנחם", ויש אסור גלו וגנבה, ונמצא לכאורה שיש מציאות שלקחו מהאדם ממה שהיה מוכן לו, אם בן מה הבאור בדברי חז"ל?

וקדם שנבאר זאת, נספר להמחשת הענין מעשה שספר לי יהודי יקר מארצות הברית, לצרף הספור נקרא את שמו ר' ראובן, ר' ראובן קבל דירה בירושלה מאביו והיה מתפרנס ממנה על ידי שמספיר אותה למגורים, והיתה לו אפשרות לבנות על הגג של אותה דירה, אלא שלא היו לו אמצעים לקנה, לכן פנה בטוב לבו לאדם ששמו שמעונו (שם משא) והציע לו לקנות את הגג ואכן הוא קנה ממנו.

עשוק לאור היום

לצד הדירה הזאת היתה דירה ששיכת לאח של ר' ראובן וגם האח מכר את דירתו לאותו שמעונו שקנה את גגו של ר' ראובן, ובאותה תקופה החל שמעונו להפציר בר' ראובן שיימכר לו גם את הדירה שלו, ר' ראובן לא רצה למכר את דירתו, מפני שהיא אמצעי של הפרנסה

מתיקות האור שבחשכה

בציור שבכותרת הגליון: רואים את המושל למלך שיצא עם בני מדינתו לישר עבות. וכשהגיע הלילה, המלך הסתפר מאחורי סלע גדול, וכשכני מדינתו שמעו את קולו של החיות הטורפות. הם התמלאו בפחד והחלו לברח, ולא מצאו את הדרך חזרה אל המלך. עד שהמלך צוה את שריו לתקע בקול רעש גדול כאות למקום המצאו של המלך ושיר המלך הראו לעם שהמלך הניח ען הפרקע חבלים ששאיחוו בהם יגיעו עד אליו.

הנמשל הוא: שאנו נמצאים בזה העולם בנסינות ובמלחמת היצה. ולפני שהגענו לזה העולם, הקב"ה קשר אותנו עם חבלים אליו ויתברך כמו שכתוב: 'פי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו', אלא שמיאנו מפני רע המדות הרעות של החיות הטורפות שפנכשנו. אנו בורחים ממונו ויתברך ומתרחקים. עד שמגיע חדש אלו שבו לוקעים בשופר וכל אחד אחד שמוע את קולם של המתמידים חכמים הצדיקים המעוררים על כך שהמלך ה' אכן נמצא עמנו וכו' אנו מגלים את הדרך לשיב אליו ויתברך

פיצד באמת אפשר להתגבר על הנסיונות ולא לבוא לידי מכשול?

על כך במאמר 'פולמוס: האם אדם יכול לעשוק את חברו?'

בציור שלפנינו: רואים את ר' נחום היושב בתוך ביתו כקלך בארמונו. ומוכה לה' מתוך טובה על כל הטובות שקיבל ממנו ויתברך עד שיום אחד פשהלך ברחובות העיר לפתע גלה שאבד לו שעונו העשוי מזהב שקה ענד על ידו וכלו מתמלא בכעס ובחמה מדוע נעשה לו כך משמים.

פיצד ר' נחום יוכל לעמד בנסיון הקשה הזה, ולא לבוא לידי פעס וטרונאי חלילה?

על כך במאמר: 'מתיקות משענת האמונה'

פניני הלכה

• הרה"ג ר' יוסף מאנדל שליט"א ר"מ בשיבתנו •

מצוות שמיטת קול שופר

עקר מצוות השופר היא לשמע קול שופר, וכפי שתקנו לומר בגשח הברכה 'לשמע קול שופר', ובימים מהפוסקים כתבו שיש גם מצוה בתקיעה, כמו שמוכח מהפוסקים שמיטת קול שופר צריכה להיות על ידי מי שהוא בר חיובא.

דנו הפוסקים לגבי חרש המדבר ואינו שומע, ששומע לו שהוא פסח לכל דבריו (גיטין עא), שיש צד לומר שיש להקטין בשופר ולהוציא אחרים ידי חובה, כי הוא דומה לאדם שנתקעו ידו השמאלית רח"ל, שיקשר לקבל תפילין כי הוא בעצם בר חיובא במצוות תפילין, אלא שידו חסרה לו (מג"א סי' טו ומש"ב שם סק"ט), וכמו כן חרש המדבר ואינו שומע, אינו חסרה לו אלא הוא בר חיובא.

אבל מן השורש פסק (תפיסות ב), 'חרש המדבר ואינו שומע לאו בר חיובא הוא, ואינו מוציא את אחרים ידי חובה', והטעם לך הוא שאמנם הוא פסח לכל דבריו, אבל לענין תקיעת שופר, בין ששער המצוה היא לשמע קול שופר והוא לא שומע, דינו כמי שאינו מתיב בדבר, שאינו יכול להוציא את הרבים ידי חובתם.

את הפסוק: 'ועזבו לאחרים חילם' (עי' גיטין טז) וירש לקיש ידע שהירושא הגדולה ביותר שהוא יכול להשאיר לבניו היא התורה והתורה שמים שהוא מלמד אותם, שאז יהיה ירושה גדולה וחדשה יותר מכל פסוק וזהב שבעולם, כמו שצאמר על דברי התורה ומצוותיה: "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים".

מעלת השארת ירושה לבנים

אבל לגבי כל אדם פשוט, טוב מאוד הדבר שישאיר לבניו ירושה ולא נכון לבחר לתת את כל הירושה לאחרים, אלא בעקר: יש לתת את הירושה לבנים, כי הם ההמשך של האדם בעולם, ומה שהם יעבדו את ה' עם ממון אביהם, יהיה לו הדבר לעלי נשמה גדול.

ומכל מקום, מלמדנו ריש לקיש ששעלינו להשאיר את הכחות שלנו בנכסים האישיים שלנו שזהו העולם הבא, ונכתב לעצמנו את החסדים שה' עושה אתנו כדי לרפא על ידי כך: ה' עולם הבא ולא לראג כל היום הרבות ממון שלבסוף ישאר לבניו, וכל שכן שלא להפסד למחלקת ומריבות על ממון לטובת הירושה לבניו, כי לכל אדם ה' נתן את הסעיקתא דשמאי שהוא צריה לה, ולבנים ה' נתן את הסעיקתא דשמאי שלהם וכמו כן גם לנכדים, ואין תפקיד האדם לראג יותר מדאי לבניו, מלבד מה שביקלתו הפשוטה.

אותו ר' ראובן שהוא יהודי ישר וירא ה', מרב תמימותו וישרותו לא העלה על דעתו מלקחתלה שהוא מתעסק עם אדם נוכח וכן הפסיד דירה ששניה כמה מיליונים, וצערו נזרא מאד, שהתקנים בו "בית תבנה... ואיש אחר יתכנה", והדבר גרם רעש וחילול ה' גדול בעיר מגוריהם שבארצות הברית, וכדי לחסוך זאת, היה ראוי לר' ראובן להתעניין יותר לפני שיעשה את כל העסק הזה, עם בני אדם חכמים ומבינים, כדי שלא יבוא לידי מכשול, כפי שאמרנו חז"ל (שמו"ר ג ח): 'כל מי שנטול עצה מן התקנים, אינו נכשל'.

עקשנות שמפסידה הכל

הנסיגות הללו הם מעשים שבכל יום, שאדם הוא עשוק וגזול והוא נוחל הפסדים רבים, ובפרט הדבר מצוי בספורים של ירושות שיש מריבות בין הירושים, כי כל אחד חושב שמועיל לו את החלק המשבח ולא מוכן לותר, ולפעמים הדיינים נמשכים למשך שנים רבות וכבר הירושה הזאת עוברת לנכדים, ובמקום לותר קצת ולהרויח את הסכום שמשקם שגם הוא סכום גדול, הם לעולים להפסיד בסוף את הכל.

והירושים מצדיקים את המריבות שביניהם בטענה שהם רוצים להוריש לבניהם הנכדים את החלק המשבח, אבל על כך אמר ריש לקיש

מתיקות מטרת הנסיונות

להתפתח ולהיות שכלי, וכך היא דרך היצר הרע, שלא אומר לו לך עבד עבודה זרה, אלא מתחלה מחליש את רוחו מעבודת ה', עד שלבסוף האדם עלול לעזוב את כל היראת שמים, רח"ל.

וכל אדם מפיר את עצמו היטב, ומאלו אנשים או דברים הוא עלול חלילה להיות מסת מדרך ה' ומעבודתו הטהורה, ועליו להתחזק חזק במשענת שפה תלויה היראת שמים שלו, ובכרזו בלשון הפסוק: 'ואיש משענתו בידו', שלכל אחד יש משענת משלו, לפי תכונותיו וטבעיו, ועליו להזהר שלא להפסיד את המשענת שלו.

והתורה אומרת בדין המסית: "לא תאבה לו ולא תשמע אליו", לא תאבה לו הוא גם מלשון אהבה, אל תקנים בו "ואהבת" (עי' רש"י), היינו שאין לאדם להיות באהבה עם אותו מסית ולא לשמע ולא לקבל את דבריו חלילה, כי אם אין לאדם את המשענת הרוחנית שהיא האמונה בה' בתמימות, הוא עלול להקפץ ולמעד.

אחרי אלהים אחרים, וכלול בכך גם כן מה שאדם מסית את חברו לשנות בלבו את דרך העבודת ה' מדרך ה' הקשר, שבמקום לעבד את ה' בנאמנות ובהרגשת אהבה והפירת הטוב לה' על חסדיו, כדרך אבותינו הקדושים, הוא מסיתו שעדיף לעבד את ה' באפן שכלי בלבד, שבעה מנח פשולן גדול, כי פאשר בא לאדם נסיון, לא יועילו לו כל החכמות, אלא רק התמימות והיראת שמים שרכש הם אלו שיחזקו את רוחו להתגבר ולהשאיר נאמן לה'.

"כי רב רב חכמה רב פעם"

לאחר מכן נאמר הפסוקים שפירם בענין המסית, וכתוב: "פי יסיתה אחיה כן אמה או בנה או בתה", וכן "והוא אומרם שאין הסתה אלא באכילה ושתיה, וכלול באכילה ושתיה גם ממונו של האדם שעל ידו הוא יכול לרכש מאכלים, והמסית הוא מסית את חברו נגד ה' על ידי שמוכיח לו שחסר לו מזון או ממון ואומר לו שאין טעם לעבד את ה' בתמימות וכדאי לו

וכעת נבין את דברי חז"ל: 'אין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו כמלא נימא', שדבר זה נאמר אפילו במקרים כמו הנ"ל שהם עשק ממש, משום שקל מה שיש לאדם הוא מה שהקב"ה נתן לו במתנת חנם, ואם נלקח מהאדם רכושו והוא עשוק, אין זאת אלא שהדבר היה אצלו כדבר שאול לתקופה מסוימת, והקב"ה לקחו ממנו באפן קזה שמרגיש שבעשקו אותו בכדי לנסותו, לראות אם הוא עדין נשאר נאמן אליו והאם הוא עדין אוהב אותו והתורה, או שהוא שכח את כל הטובות שהקב"ה הביא לו עד כה, וכמו שכתוב: "כי מנסה ה' אלקים אתכם לדעת הישכם אהבים", את ה' אלקים בכל לבבכם ובכל נפשכם", היינו שקל הנסיונות שפוקדים את האדם הם בשביל לראות אם הוא חזק באהבה גדולה לה'.

והנה בפרשת ראה התורה מזהירה מפני נביא שקר או חולם חלום שיעשה את מופת כדי לשכנע את הבני אדם ללכת

עצות מתוקות

נאמר על ערי ארץ ישראל: "לוא לרשת... ערים גדולות ובערות בשמים", ויש לפרש שרמזו בה שגל ידי שאדם חזק בעבודת ה' הנקמות בארץ ישראל שהיא מקום עבודת ה' - זוכה לבנות לעצמו ערים גדולות ובערות בשמים לעולם הבא, ולכן עלינו לבקש מה' בכל יום ובקשר בהתקרב יום הדין, שיהיה אוחזנו לערים הבערות הללו בשמים. שהם היכולות הנפלאים שזוכה לשבת בהם בעולם הבא ולהתענג שם על ה' לענג נצחי שאין דומה לו.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, חוס ויחננו להיות מבני העולם הבא, על ידי שכל ימי חיינו נוזה את הרבים ונשמח את הקריות בעצות טובות שאירי את לבם ובעזרה בכל מה שהם נצרכים, וזכנו לעשות תמיד מעשים טובים, גם כאשר קשה לנו לעשותם, ובטובך הגדול זמנו לנו הודמנויות של מעשים טובים מיוחדים שמועילים מאד לקרית ושעושים לפניך נחת רוח גדולה מאד, שעל ידי מעשים אלו נוזה לרחום גדולים ולהיכלות נפלאים לעולם הבא, אמן סלה.

"ופריו מתוק לחיבי"

מהו הנסיון שבתוך הנסיון ומהי העצה לך?
 הפתרון לחידה מונח בתוכן גיליון זה. ניתן לשלוח את התשובה לכתובת האי-מייל: 7885595@gmail.com או בהודעה קולית בכו' קול מתיקות: 073-313-4395. צברוך שם כתובת וטלפון | הזוכים מפרשת מטרים: ברוך פרוש. ביתר. אפרים זעפרי

ענתה מזובה...
 זמחתי קדתי!

הסדרה שכבשה את לבבותיה של רבבות עמי ישראל, תלמידי המוסדות, צורבים ופוסתי עם, מתורבת עם נר חדש המוקדש ליישם הנוראים ולתן הסוכות שיעורים ושיחות מעמיקים, באורים אודות מות המינים הקדושים שפני המצוות וסיפורים בעלי לחק מסוים - מאת הגאון רבי מנחם ברוך יאעוב שליט"א.

וכמדדשו, [שפידיע רבי יוחנן הוציא את ריש לקיש מנהר הירדן בעת שרץ שם לדבר עברה והעלהו משאלו תחתית לתשובה שלמה] וריש לקיש בודאי הכיר על כף טובה גדולה לרבי יוחנן, אלא שדבר לפי רבי יוחנן את הדברים האלו של כפיות טובה נוראה זו, בכדי ללמד את העם פמה אדם בטבעו נגיע במידה קשה זו וכמה מאוסה מידה רעה זו.

מסירות נפש למדות

וריש לקיש נפטר בעקבות כף, ונראה לברך שבלאו הכי הגיע זמנו של ריש לקיש להפטר מן העולם, אלא שהיה הדבר טוב בעיניו שיהיה בעיני הקריות שהוא נפטר בעקבות מדת כפיות טובה, בכדי ללמד את העם לקח פמה קשה ענשה של כפיות טובה, ונמצא שמיתתו היתה בכחינת מיתה על קדושה ה'.

וח"ל מספרים שללחר כמו רבי יוחנן הצטער מאד על שריש לקיש חסר לו יצין שקאבו הוא בקר שאין לו את מי ששקה קשיות על דבריו, והינו שהצטער על ריש לקיש שחסר מאתו, שהיה יודע להקשות קשיות כגון אותה קשיה שמלמדת את דרכי המדות הרעות שבבני אדם, כדי שיעזי להתרחק מדרכים עקלקלות שקאלו.

זכמו שכבר מציינו (ב"ב פס), שהתנא רבן יוחנן בן זכאי אמר שהוא יודע את דרכי הרמאים ואמר על כף 'אוי לי אם אומר ואוי לי אם לא אומר', הינו שהיה רצונו לגלות את דרכי המדות הרעות של הרמאים, בכדי להזהיר את העם ממדות מאוסות אלו, אלא שחשש שלא ילמדו מדבריו לשקר ולקט בדרכים רעות, וכן ריש לקיש שידע גם הוא היטב את דרכי הרמאים, עקב היותו בעבר ראש ללסטים, היה לענג לרבי יוחנן האמורא לשחות עמו, כי היה ללמד את העם בתקמתו ובשאלותיו את המאוס במדות הרעות ולדבק במדות טובות ועל ידי כף להיות בני עולם הבא.

וח"ל מספרים שרבי יוחנן לקח את ריש לקיש לתתו עביו אוחותו ובקב עשה לו חסד גדול מאד שנתן לו את אוחותו אף על פי שקדם לכן הוא היה ראש הליסטים והיה מקום לחשש שהוא לא יתהפך לכן תורה אמת, ובכל זאת רבי יוחנן האמין בו שהיה לאדם הגון ונתן לו את אוחותו לאשה, ואכן ריש לקיש נהפך לאדם גדול ולראש ישיבה וחברתא לרבי יוחנן.

וח"ל מספרים שיום אחד, תוך כדי הלמוד, רבי יוחנן אמר לריש לקיש: לסטים כמוך יודע בעניני תרבות, ונראה לברך שרבי יוחנן אמר לו מלים פוגעות אלו מפני שידע לבלו הטהור של ריש לקיש שהוא הפץ לשמע מפניו תוכחה על מעשיו שעשה בתור ראש הליסטים, וח"ל מספרים שריש לקיש השיב לרבי יוחנן ואמר לו: וכי מה עזרת לי, הרי מעיקרא הייתי ראש ללסטים וגם כעת נעשיתי ראש ישיבה ומה הועלת לי? וידעתו של רבי יוחנן נחלשה מקר וריש לקיש נפטר.

בעזרה של כפיות טובה

ולכאורה קשה ותמוה מאד, איה יתכן שהאדם הגדול - ריש לקיש שאוהב תוכחה, יטען דבר כזה שנהיה כפיות טובה ח"ו, שהרי קדם לכן הוא היה ראש לסיטרא אחרא וקעת הוא נעשה ראש לקדשה, ובדאי רבי יוחנן עשה לו טובה גדולה מאד? ויתכן לברך שריש לקיש נהג בהנהיגתו של אותו מוקדש עצים שהיה בדור המדבר, שאמר ח"ל (תרגום יונה) שהוא קושש עצים בשבת בכדי ללמד שיש ענש למי שמחלל שבת, ובקב להראות לעם פמה חמור אסור עשית מלאכה בשבת.

כך ריש לקיש דבר דברים אלו בכדי להראות לבני האדם פמה קשה ובעזרה היא מדת כפיות הטובה, שאדם מסגל לכפות טובה אפילו לאדם שהועיל לו כל כף והוציא ממצולות גם - כפשוטו

את חיי מעל לכל דרך הטבע.

תגובת המערכת:

גם ההצלה שלך מזכיר את הנסים שארעו לאבותינו ביציאת מצרים, במבוא במדבר שהפך שיד על המצרים לא פגע בשום יהודי שהיה במצרים, וכמוך גם אנו חבים להודות לשמו הגדול שהשאר את כל אחד מאתנו בחיים והצילנו מצרות ומאסונות, והיות שאנו סמוכים ועומדים לראש השנה שברית בו פקדו, עלינו להסמיק לוודא לה' שהצילנו בשנה זו - תפלה מעמקי לבבנו, שיפקדנו בתוך כלל ישראל לחיים טובים ואפרים בלי שום פגע ח"ו, ותמיד נספר תהלתך ונהלל לשם תפארתך, אמן.

המשך מתיקות הניסים
 שלא יתקרבו לאזור הסכנה. בסיעתא דשמיא הצליחו להרג את אחד החמבלים, והמחבל

השני שראה את זה, עלה על הרקב שלי שכאמור היה דלוק והתחיל ליסוע אתו.

הנס הגדול היה שרקב שלי היה 'אתון' שדרכו אפשר לגלות בכל רגע היכן הרקב נמצא, ומצאו שהרקב נמצא ליד העיר שכם וכן התגלה להיכן המחבל ברח וגם אותו הרגו כחברו, "כן יאבדו כל אויבי ה'".

יכתי לערך סעודת הודיה ואמירת 'נשמת כל חי' בדיב, אבל אני מרגיש שאני מחיב בהקרת הטוב לה' שאי אפשר למרע אותה על השאיל